

Приведены результаты ретроспективного анализа основных биологических показателей украинских пород шелкопряда. Показано, что использование комплекса методов охранной селекции не позволяет в полном объеме воспроизводить исходный уровень показателей их общей и шелковой продуктивности. Сделано предположение, что для обеспечения максимальной шелковой продуктивности пород необходимо поддерживать среднюю массу кокона на уровне 1,7–2,1 г.

Породы шелкопряда, показатели продуктивности, охранная селекция

CHANGES OF THE BASIC BIOLOGICAL PARAMETERS OF THE UKRAINIAN SILKWORM BREEDS IN THE COURSE OF THEIR REPRODUCTION. Lyashenko Yu.

Results of the retrospective analysis of the basic biological indicators of various groups of the Ukrainian silkworm breeds are presented. It is shown, that use of a complex of methods of security selection does not allow reproducing in full initial level of parameters of their general and silk efficiency. The assumption is made, that for maintenance of the maximal silk efficiency of breeds it is necessary to support average weight of a cocoon at a level 1,7–2,1 g.

Silkworm breeds, parameters of efficiency, security selection

УДК 636:612 (075.8)

С.О. ОЛІЙНИК*

Інститут тваринництва центральних районів УААН

ДИНАМІКА ЕКСТЕР'ЄРНИХ ПОКАЗНИКІВ БУГАЙЦІВ ПРИ РІЗНИХ ТЕХНОЛОГІЯХ ВИРОЩУВАННЯ

Доведено, що в умовах вільного доступу до кормів при маловитратній технології вирощування бугайцям був притаманний більш прискоро-

** Науковий консультант – академік УААН В.С. Козирь.*

Розведення і генетика тварин. 2009. № 43 © С.О. Олійник, 2009

рений розвиток широтних та об'ємних статей тіла, які зумовлюють формування м'ясних якостей, ніж при традиційній стійлово-вигульній системі утримання.

Екстер'єр великої рогатої худоби, індекси будови тіла, бугайці

Характеристика екстер'єрно-конституціональних параметрів є важливою для оцінки ефективності технології вирощування тварин [1].

З метою вивчення особливостей розвитку статей бугайців нами у дослідному господарстві Інституту тваринництва центральних районів УААН «Руно» Криничанського району Дніпропетровської області проводилися відповідні дослідження.

Матеріал і методика досліджень. Для утримання за мало-витратною технологією було сформовано дослідну (I) групу 6-місячних бугайців української червоної молочної породи, за традиційною технологією – контрольну (II) групу, аналогів за генотипом, віком та живою масою. В усіх групах було по 10 гол. молодняку із живою масою, відповідно бонітувального стандарту I класу.

Худоба дослідної групи вирощувалася на природному пасовищі (по 2 гол. на 1 га), обладнаному устаткуванням для згодовування грубих та консервованих кормів [2].

Тварини мали вільний доступ до зелених, грубих (сіно, солома) і консервованих кормів (силос) та мінеральних підкормок. Сіно було заготовлено у рулонах по 450–500 кг та згодовувалося із самогодівниць розміром 2×2×1,5 м, фронт годівлі на 1 гол. становив 0,4 м. Поїдання силосу відбувалося при вільному доступі до силосної траншеї через спеціальні кормові огорожі, які пересувалися за потребою. Напування тварин відбувалося із природних водоймищ та корит розміром 0,5×5 м. Концентровані корми худоба отримувала у вересні – листопаді по 1,5 кг на голову. Раціон годівлі тварин було розраховано на отримання середньодобового приросту живої маси на рівні 700–800 г.

Худоба контрольної групи вирощувалася за традиційною стійлово-вигульною технологією, яка прийнята у степовій зоні України: бугайці утримувалися безприв'язними у приміщенні на глибокій підстилці із вільним переміщенням до вигульно-годівельного двору. Площа підлоги у приміщенні на 1 гол. становила 12 м², у вигульно-годівельному дворі – 35 м², у тому числі із твердим покриттям – 2 м². Годівля худоби відбувалася шляхом триразового механізованого роздавання кормів у годівниці. Фронт годівлі на 1 гол. становив 1 м. Тварин напували із корит розміром 0,5×5 м. Раціон годівлі бугайців було розраховано на отримання середньодобового приросту живої маси – 700–800 г і включав силос кукурудзяний 10–15 кг, сіно люцерни 1–2, концентровані корми 1–1,5 кг, мінеральні підкормки – трикальційфосфат та сіль при вільному доступі до них.

Екстер'єрні показники вивчали за допомогою мірних палиці та стрічки циркуля шляхом взяття промірів статей у 6- та 14-місячних бугайців: висота в холці, висота в спині, висота в крижах, ширина грудей за лопатками, глибина грудей, ширина заду в клубах, ширина заду у кульшових членіннях, ширина заду в сідничних горбах, коса довжина тулуба (палицею та мірною стрічкою), обхват грудей за лопатками, напівобхват заду, обхват п'ястка, довжина голови, ширина голови.

Індекси будови тіла тварин вираховували шляхом співвідношення відповідних промірів [3].

Результати досліджень. Результати вирощування тварин показали, що жива маса молодняка української червоної молочної породи I та II груп у 6-місячному віці становила, відповідно 185,5±2,03 і 184,3±2,12 кг, у 14-місячному віці – 350,7±3,70 та 329,7±2,42 кг. Валовий приріст живої маси бугайців дослідної групи за 210 діб пасовищного періоду (квітень – листопад) становив 165,2 кг, що на 19,8 кг більше, ніж у їхніх породних аналогів контрольної групи ($P < 0,05$). Середньодобові прирости живої маси бугайців I групи були на 13,67% більші, ніж у аналогів контрольної групи ($P < 0,05$).

У 6-місячному віці не спостерігалось міжгрупових розбіжностей у розвитку статей будови тіла бугайців (табл. 1).

1. Динаміка екстер'єрних показників тварин

Проміри, см	Підослідні групи бугайців різного віку, міс.			
	6		14	
	I	II	I	II
Висота: у холці	109,6±0,93	110,4±0,93	120,8±1,16	120,4±1,75
у спині	110,4±0,68	111,2±0,97	122,4±1,64	122,0±1,00
у крижах	113,0±1,14	114,4±0,87	125,6±1,08	125,0±1,30
Ширина грудей	31,6±0,87	31,8±0,86	42,6±0,93	39,0±0,63
Глибина грудей	46,4±0,75	46,8±0,58	58,6±0,51	54,8±0,80
Коса довжина тулуба (палкою)	118,2±1,23	118,6±1,36	149,4±2,38	148,4±2,27
Коса довжина тулуба (стрічкою)	127,0±1,52	127,4±1,25	157,0±2,43	155,2±2,31
Обхват грудей	135,2±0,80	135,2±0,97	168,2±1,56	162,4±1,40
Напівобхват заду	76,2±1,24	75,8±0,97	102,0±1,26	97,6±1,57
Ширина заду:				
у клубках	32,8±0,75	33,0±0,71	18,0±0,45	17,8±0,37
у кульшових членіннях	35,0±1,55	35,0±1,30	45,4±0,81	41,2±0,92
у сідничних горбах	20,0±0,71	20,2±0,73	52,0±1,03	47,2±1,01
Обхват п'ястки	14,8±0,37	15,0±0,32	26,8±0,80	24,4±0,87
Довжина голови	32,0±0,71	31,6±0,68	43,0±0,71	42,4±0,51
Ширина голови	18,6±0,93	18,4±0,51	24,0±0,71	23,8±0,58

Пасовищне утримання при пониженому споживанні концентрованих кормів позитивно вплинуло на розвиток тварин. Так бугайці дослідної групи характеризувалися щільною та міцною конституцією, гармонійним розвитком усіх статей будови тіла, добре вираженим статевим диморфізмом, типовим для породи розвитком екстер'єру. За рахунок реалізації можливості вільного переміщення та споживання грубих, соковитих і пасовищних кормів за потребою бугайці мали міцний кістяк, голова та шия були типовими для генотипу.

У бугайців при утриманні за маловитратною технологією був більш посилений розвиток широтних та об'ємних статей будови тіла. Так у 14-місячних тварин дослідної групи була статистично вірогідно більшою порівняно із відповідними

аналогами контрольної групи, ширина грудей – на 9,23%, глибина грудей – на 6,93, обхват грудей – на 3,57, ширина заду у клубах – на 10,19, ширина заду у кульшових членіннях – на 10,17% ($P < 0,05$). Різниця в інших промірах тіла піддослідних тварин була статистично невірогідною ($P > 0,05$).

Для оцінки розвитку статей тіла, що зумовлюють розвиток м'ясних якостей у тварин, визначали індекси (табл. 2).

2. Динаміка індексів будови тіла у бугайців

Група тварин	Вік тварин, міс.	Індекси тварин, %									
		широтний за Г. Ланіною	масивності	масивності за Дюрстом	ейрісомії	лептосомії	важковаговості	глибокогрудості	масометричний	м'ясності за Грегорі	
I	6	14,3	123,4	18,6	28,3	58,8	98,9	42,3	51,1	69,5	
	14	19,4	139,2	37,3	32,6	72,8	160,0	48,5	80,0	84,4	
	+/-	+5,1	+15,8	+18,7	+4,3	+14,0	+61,1	+6,2	+28,9	+14,9	
II	6	14,1	122,5	19,0	28,30	58,7	97,5	42,4	50,6	68,5	
	14	18,5	134,9	31,7	29,8	66,6	153,9	45,5	76,5	81,1	
	+/-	+4,4	+12,4	+12,7	+1,5	+7,9	+56,4	+3,1	+25,9	+12,6	

Загальний аналіз динаміки наведених індексів свідчить про їх збільшення у тварин усіх піддослідних груп, що відображає природне покращання м'ясних якостей бугайців при вирощуванні від 6- до 14-місячного віку, що підтверджується іншими авторами [4]. Водночас у тварин дослідної групи порівняно із аналогами контрольної групи спостерігалось збільшення абсолютних показників індексів та їхньої динаміки: приріст величини широтного індексу був більшим на 0,7%, масивності – на 3,4, масивності за Дюрстом – на 6,0, ейрісомії – на 2,8, лептосомії – на 6,1, важковаговості –

на 4,7, глибокогрудості – на 3,1, масометричності – на 3,0, м'ясності – на 2,3%. Розвиток статей будови тіла у бугайців контрольної групи характеризувалися менш гармонійним розвитком статей, спостерігалася деяка кульгавість у крижах та лопатках.

Висновки. Утримання за маловитратною технологією сприяє більш кращому розвитку широтних та об'ємних статей тіла бугайців. Так у 14-місячних тварин дослідної групи була більшою порівняно із відповідними аналогами контрольної групи ширина грудей на 9,23%, глибина грудей – на 6,93, обхват грудей – на 3,57, ширина заду у клубках – на 10,19, ширина заду у кульшових членіннях – на 10,17% ($P < 0,05$).

Конституціональною особливістю бугайців дослідної групи було більш прискорене формування статей тіла, які зумовлюють формування їхніх м'ясних якостей порівняно із аналогами контрольної групи, що підтверджується підвищенням динаміки величини широтного індексу на 0,7%, масивності – на 3,4%, масивності за Дюрстом – на 6,0, ейрісомії – на 2,8, лептосомії – на 6,1, важковаговості – на 4,7, глибокогрудості – на 3,1, масометричності – на 3,0, м'ясності – на 2,3.

1. *Скотководство* / А.П. Бегучев [и др.]; под общ. ред. Л. К. Эрнста. – 2-е изд., перераб. – М. : Колос, 1984. – 519 с.

2. *Скотарські підприємства (комплекси, ферми, малі ферми) // Відомчі норми технологічного проектування* (С. О. Олійник – співавтор). – ВНТП – АПК – 01.05. – К. : Мінагрополітики України, 2005. – С. 24–26, 53–55.

3. *Методика вивчення екстер'єру великої рогатої худоби в онтогенезі* / Й. З. Сірацький [та ін.] // *Методики наукових досліджень із селекції, генетики та біотехнології у тваринництві*; за наук. ред. В. П. Бурката. – К. : Аграр. наука, 2005. – 248 с.

4. *Чижик, И. А.* Конституция и экстерьер сельскохозяйственных животных / И. А. Чижик. – 2-е изд., перераб. и доп. – Л. : Колос, 1979. – 376 с.

**ДИНАМИКА ЭКСТЕРЬЕРНЫХ ПОКАЗАТЕЛЕЙ БЫЧКОВ
ПРИ РАЗНЫХ ТЕХНОЛОГИЯХ ВЫРАЩИВАНИЯ. Олейник С.**

Доказано, что в условиях свободного доступа к кормам при мало-затратной технологии у бычков более быстрыми темпами развивались широтные и объемные стати тела, чем при традиционной системе содержания.

Экстерьер крупного рогатого скота, индексы телосложения, бычки

**SHANGE OF EXTERIOR INDEXES OF BULL-CALVES OF AT
DIFFERENT TECHNOLOGIES OF GROWING. Oliyrik S.**

It is shown, that in terms of free access to the sterns at to littleexpense technology of in bull-calves more latitudinal developed rapid rates and voluminous to become bodies, what at to the traditional system of maintenance.

Exterior of cattle, indexes of build, bull-calves

УДК 636.234.082.3 : 575.1

О.К. ПАВЛЕНКО*

Институт розведення і генетики тварин УААН

**ГОСПОДАРСЬКА ХАРАКТЕРИСТИКА
ПОТОМСТВА ГОЛШТИНСЬКИХ
ПЛІДНИКІВ ЗАЛЕЖНО ВІД
УСПАДКУВАННЯ НИМИ РІЗНИХ
ФАКТОРІВ ГРУП КРОВІ БАТЬКА**

Розглянуто застосування імуногенетичної інформації у скотарстві для комплексного аналізу генотипів і для оцінки племінної цінності тва-

** Науковий керівник – доктор сільськогосподарських наук Б.Є. Подоба.*

Розведення і генетика тварин. 2009. № 43 © О.К. Павленко, 2009